

Predgovor

Prilikom pisanja predgovora za zbirku djela jednog radnog vijeka, makar ta djela bila i pravna (dakle bliža razumu nego srcu), teško možete izbjeći emocije vezane uz vaš osobni doživljaj čovjeka, njegova rada i konteksta vremena. Pomislio sam, a zašto bih? Djela govore sama za sebe pa ih čitatelj može sam procijeniti, a ja govorim o čovjeku koji stoji iza njih i o tome kako ga je doživjela moja generacija. Zašto onda bježati od emocija?

Prof. Ivkovića sam doživio najprije kao pripadnika jedne generacije koja je gradeći na povijesnoj tradiciji uspjela podići znanost o pomorskom pravu i pomorsko pravnu praksu na najvišu svjetsku razinu. Tu je generaciju predvodio prof. Brajković koji je svojim istraživanjima o povijesti pomorskog prava na ovim prostorima prvo stvorio temelj i kontekst za proučavanje pomorskog prava, a potom utemeljio prvu samostalnu katedru za pomorsko i prometna prava na Fakultetu u Zagrebu. Ta je katedra postala jezgra za razvoj i promicanje nauke o suvremene pomorskom pravu. Bogata pomorsko-pravna baština, autoritet i entuzijizam prof. Brajkovića i njegovih kolega postavila je visoke kriterije pred pravnike, tražeći od njih da razviju znanost o pomorskom pravu i pomorskopravnu praksu do razine najboljeg svjetskog standarda. Dakle, do razine na kojoj se nalazila u gradovima istočne obale Jadrana od srednjeg vijeka kad je bila *al pari* sa najznačajnijim pomorskim centrima u svijetu.

Prof. Ivković je ispunio te visoke kriterije i pridružio se toj maloj skupini entuzijasta koja rad s pomorskim pravom nije shvaćala kao rutinski posao nego kao životni poziv i radost. Uz profesore, tu se našlo i nešto sudaca te zaposlenika u pomorskoj privredi. Uloga prof. Ivkovića u proučavanju i promicanju pomorskog prava unutar te skupine posebice je obilježena njegovim sretnim spojem prakse i teorije. Kao šef pravne službe u brodarskom poduzeću *Splošna plovba* iz Pirana i kao odvjetnik u Rijeci, imao je uvid i u pomorskopravnu praksu i u njoj stjecao iskustva, dok je kao profesor na Viši Pomorskoj školi u Piranu i kao pravni pisac proučavao i razvijao teoriju pomorskog prava. Uz to, kao član udruženja za pomorsko pravo i član delegacija na međunarodnim skupovima, stjecao je iskustva u stvaranju međunarodnih instrumenata.

Ono što je posebice izazivalo divljenje kod nas iz mlađe generacije jest visoka razina znanja i praktičnih ostvarenja koja je ta, relativno mala, skupina uspjela dostići u ne baš idealnim uvjetima. Naime, ondašnja socijalistička privreda bila je - posebice u pomorstvu -

uključena u svjetsko tržište, dok je pravna teorija i zakonodavstvo svojim posebnostima donekle odstupalo od općeprihvaćenih pravnih instituta. (Tako su vlasništvo, hipoteka, privilegiji na brodu itd. bili napušteni pa se trebalo nekim novim pravnim institutima ugraditi klasičan sadržaj potreban za funkcioniranje tržišne privrede.) Tadašnji pravnici trebali su pronaći rješenja za primjenu svjetskih standarda u takvoj situaciji.

Možemo samo zamisliti koje je olakšanje nastalo kod stranih privrednika - bilo P&I osiguratelja, kupca broda ili vlasnika tereta - kada bi za posao ili slučaj u socijalističkoj zemlji mogli angažirati odvjetnika Ivkovića, čija je stručnost, poznavanje stranih jezika, vještina, točnost i savjesnost bila na najvišoj razini i omogućila postizanje rješenja podudarna standardnoj svjetskoj praksi. Isto tako, njegovo sudjelovanje na međunarodnim skupovima, kako kroz rad, tako i kroz neformalno druženje sa inozemnim kolegama ostavljalo je pečat kvalitete struke i znanja. Nema sumnje da je bilo koji od vodećih svjetskih eksperata, koji bi podlegao stereotipu negativne zapadne propagande o socijalizmu (koja je bila prisutna u doba hladnoratovskog nadmetanja Istoka i Zapada), ubrzo ostao ugodno iznenađen otkrivši da kolega iz male zemlje s egzotičnim političko - gospodarskim sustavom dobro zna o čemu se govori i da je po svemu *al pari* za zapadnjacima iz velikih pomorskih centara. On i njegova generacija stvorili su veliki ugled našem pomorskom pravu u svijetu.

Kad sam kao mladi pravnik tek ulazio u taj svijet neizmjereno sam se divio toj generaciji koja nam je bila uzor. Pojedine njene pripadnike najprije sam sretao kao imena autora u stručnoj literaturi koju smo gutali, zatim kroz spominjanja i anegdote starijih kolega, dok ih na koncu nismo sreli uživo. Za ovaj napis relevantni događaj izgledao je ovako. Jednog sam jutra sjeo kao zastupnik tuženog brodara u sudnicu ondašnjeg Privrednog suda u Rijeci. Sudac je u otvaranju ročišta u zapisnik, između ostalog, izdiktirao, ... za tužitelja Đorđe Ivković, odvjetnik iz Rijeke ...“. Možete misliti kakva me trema uhvatila. Pada mi na pamet jedna zgodna paralela. Poznati ekonomist John Kenneth Galbraith opisao je susret s legendom njegove struke Johnom Maynardom Keynesom (koji je banuo u ured tada mladog ekonomista) riječima: „Kao da je seoskom župniku u posjet došao Sv. Petar“.

Ono što bih htio naglasiti u ovom predgovoru jest posebna uloga prof. Ivkovića, za koju ne znam koliko je on nje sam svjestan. Prof. Ivković je svestran. Teoretičar koji daje prilog istraživanju i razvoju pomorskog prava; profesor koji piše prihvatljive i razumljive udžbenike i podučava studente; pravnik koji rješava konkretne predmete bilo u ulozi brodara ili odvjetnika; pojavljuje se kao ekspert pred stranim sudovima; predstavnik je udruženja za

pomorsko pravo ili države u međunarodnim forumima... Svagdje daje veliki doprinos. Međutim, najveće postignuće koje proizlazi iz njegovog cjelokupnog djelovanja, jest to što je on, kroz svoj rad i djelo, postao uzor mlađima.

Generacije koje su slijedile imale su od koga učiti i u koga se ugledati. To je najveće postignuće. To je ono što ostaje i živi kroz nove naraštaje. Ako ste mladim ljudima dali cilj, pokazali im smisao rada, ako ste im postavili mjeru koju trebaju dostići i kojom se mogu izmjeriti, a uz sve to pokazali kako se u tome može uživati ako se radi s ljubavlju, strasti i oduševljenjem, onda ste pomogli da se plamen pregalaštva i stvaralaštva ne gasi, već, poput onog olimpijskog, prenosi dalje i koristi za osvjetljavanje puta predanog rada i radosti u poslu generacijama koje dolaze. Svijest da ste sudjelovali u prenošenju plamena i doprinijeli napretku inspiriranjem nadolazeće generacije kojoj ste stvorili obvezu da na isti način potiče naraštaj iza nje, najveće je zadovoljstvo koje čovjek može poželjeti. Držao sam da to treba reći u predgovoru ovog zbornika jer je i to dio životnog djela, pa se treba u ovoj knjizi naći makar i kroz, pomalo, emocionalni predgovor.

Dr.sc. Petar Kragić

Predsjednik Hrvatskog društva za pomorsko pravo